

Energiavirastolle

**Lausunto Energiaviraston määräysluonnoksesta jakeluverkkojen kehittämissuunnitelmista
(3019/002/2021)**

Paikallisvoima kiittää mahdollisuudesta lausua Energiaviraston määräysluonnoksesta koskien jakeluverkkojen kehittämissuunnitelmia.

Määräysluonnoksessa ehdotettu malli on Paikallisvoiman näkemyksen mukaan kohtuuttoman yksityiskohtainen ja raskas. Ehdotuksessa pyydettyjä tietoja on vaaditulla tarkkuudella käytännössä erittäin vaikeaa arvioida tai antaa luotettavalla tavalla. Vaadittujen tietojen kerääminen johtaisi kohtuuttomaan työmäärän kasvuun ja lisäresursoinnin tarpeeseen verrattuna saavutettavaan hyötyyn. Näin raskas malli aiheuttaisi myös tarpeetonta työmäärän kasvua Energiavirastolle, mikä taas nostaisi painetta korottaa verkkoyhtiöiltä perittäviä valvontamaksuja.

Ottaen huomioon Energiaviraston juuri toteuttamat merkittävät leikkaukset jakeluverkkoyhtiöiden tuottopohjaan, olisi kehittämissuunnitelmavaatimuksia laadittaessa kiinnitettävä erityistä huomiota kustannustehokkuuteen. Paikallisvoiman mielestä esitys ei palvele tarkoitustaan kustannustehokkaasti. Sähkömarkkinadirektiivi ((EU) 2019/944) ja sitä täytäntöönpaneva sähkömarkkinalain 52§ nähdäksemme mahdollistaisi jakeluverkkojen kehittämissuunnitelmien toteuttamisen esitettyä mallia kevyemmällä tavalla.

Sähkömarkkinadirektiivin artikla 32 kohdassa 5 todetaan kehittämissuunnitelmista seuraavasti: *"Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 3 kohdassa säädettyä velvoitetta sovelleta integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin."* Unionin lainsäädäntö siis tunnistaa riskin siitä, että kehittämissuunnitelman vaatiminen pienemmiltä yhtiöiltä voi olla ylisääntelyä. Suomi ei tätä poikkeusmahdollisuutta valitettavasti ole lainsäädännössä hyödyntänyt. Erityisesti tästä syystä kehittämissuunnitelmaa koskevassa määräyksessä tulisi tarkkaan arvioida sitä taakkaa, jonka määräys aiheuttaa pienille ja keskisuurille jakeluverkkoyhtiöille, jotka muodostavat enemmistön maan verkkoyhtiöistä.

Viimeaikaisessa julkisessa- ja poliittisessa keskustelussa on vaadittu jakeluverkkoyhtiöiltä parempaa kustannustehokkuutta asiakashintojen hillitsemiseksi. Pakollisen hallinnollisen työn kasvattaminen yhtiöissä toimii tätä tavoitetta vastaan. Näin käy erityisesti pienissä yhtiöissä, joissa työmäärä kasvaa suhteellisesti enemmän. Raskaan määräyksen ulottaminen kaikkiin toimijoihin näiden koosta, verkon rakenteesta ja toimintaympäristöstä riippumatta, tai yhtiöiden

tämänhetkistä kustannustehokkuutta arvioimatta, ei ole mielestämme tasapuolista sääntelyä, vaan yhtiöitä eriarvoisella tavalla kohtelevaa hallintoa.

Yksityiskohtaisempina huomioina määräysluonnokseen toteamme seuraavaa:

Määräysluonnoksen liite 1 kohta 3 määrittelee kuinka sähköjakeluverkon haltijan tulisi arvioida muuttuvan ilmaston vaikutuksia oman vastualueensa sähköjakeluun yli kymmenen vuoden aikajänteellä. Tämän kaltaisten arvioiden tekeminen millään lähimainkaan luotettavalla tavalla jakeluverkonhaltijan toimesta on erittäin vaikeaa, ellei mahdotonta. Vaatimus on sitä vaikeampi täyttää, mitä pienemmästä toimijasta on kyse.

Määräysluonnoksen liitteen 2 kohdassa B ja sen alakohdassa 1b määritellään, miten sähköjakeluverkon haltijan tulee arvioida kuinka joustopalvelut, erityisesti vaihtoehtona perinteisille investoinneille, on huomioitu verkon suunnittelussa. Alakohdassa 2c kysytään miten ajantasaisten kehittyneiden verkostoratkaisujen, kuten sähkövarastojen tai tasasähkötekniikan hyödyntäminen huomioidaan elinkaarikustannusten laskennassa. Joustopalveluiden, sähkövarastojen ja tasasähkötekniikan osalta tietoa ja verkonhaltijakohtaisia käytännön kokemuksia on vielä liian vähän, jotta esimerkiksi elinkaarikustannuksia pystyisi vaaditulla tavalla arvioimaan luotettavasti.

Määräysluonnoksen liitteessä 3 kuvaillaan, kuinka sähköjakeluverkon haltijaa edellytetään tekemään kustannusvertailu kaikkien teknisesti sovellettavissa olevien ratkaisujen osalta. Tarkoituksena on osoittaa valitun kehittämiskäytännön kustannustehokkuus. Vaikka tavoite olisikin kannatettava, on syytä pohtia kuinka yksityiskohtaista ja laajaa vertailua voidaan perustellusti vaatia. Mikäli sähköjakeluverkon haltija ei pysty antamaan edes nykyisin käytössään olevista ratkaisuista kaikkia määräysluonnoksen vaatimia elinkaarikustannusten osakustannuksia, niin voidaanko sitä odottaa kaikista teknisesti sovellettavissa olevista ratkaisuistakaan. Kustannusvertailua tehdessä on myös huomioitava, että parametrit ja aikajänteet ovat sellaisia, että pienilläkin muutoksilla voi saada hyvinkin erilaisia lopputuloksia. Näin ollen uhkana on äärimmäisen raskas malli, jonka lukujen luotettavuus ja vertailukelpoisuus jää heikoksi.

Määräysluonnoksen liite 7 määrittelee vaatimusta verkonhaltijalle järjestää kehittämissuunnitelmasta vähintään kuukauden mittainen avoin kuulemismahdollisuus verkon käyttäjille. Mikäli tällaista tullaan edellyttämään, olisi se voitava järjestää mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla. Sähkömarkkinalain 52§ toteaa kuulemisesta seuraavasti: *"Jakeluverkonhaltijan on kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijoita kehittämissuunnitelmasta. Jakeluverkonhaltijan on julkaistava kehittämissuunnitelma yhdessä kuulemisen tulosten kanssa"*. Tämän kaltainen muotoilu mahdollistaisi kuulemisen tavalla, jolla ei aiheuteta kohtuutonta lisätaakkaa jakeluverkonhaltijoille. Yhtenä vaihtoehtona olisi esimerkiksi Energiaviraston ylläpitämä alusta, jonne verkonhaltijat voisivat keskitetysti ladata kehittämissuunnitelmat julkisesti nähtäville ja kommentoitavaksi. Tämä olisi erityisesti pienten ja keskisuurten verkonhaltijoiden osalta tärkeä tapa kohtuullistaa vaatimuksia.

Paikallisvoima pitää tärkeänä, että Energiaviraston tulevassa määräyksessä ei viedä kehittämissuunnitelmaa koskevia vaatimuksia sähkömarkkinalain 52§:n vaatimuksia pidemmälle. Tarpeettoman yksityiskohtaisten ja raskaiden kehittämissuunnitelmavaatimusten myötä työtaakka ja lisäresurssien tarve kohoaa kohtuuttomasti niin Energiaviraston kuin jakeluverkonhaltijoiden osalta tavalla, joka ei palvele kehittämissuunnitelman perimmäistä tarkoitusta.

Kunnioittavasti,

Toivo Hurme
Toiminnanjohtaja
Paikallisvoima ry

Paikallisvoima on 54 paikallisen ja alueellisen energiayhtiön edunvalvontajärjestö, joka tuo Suomen energiakeskusteluun paikallista näkökulmaa. Paikallisvoima puhuu energiamarkkinoiden monipuolisuuden puolesta, kannattaa aitoa kilpailua ja haluaa turvata paikallisten energiayhtiöiden toimintaedellytykset. Paikallisvoiman jäsenyhtiöt ovat sekä sähkön että kaukolämmön tuottajia, myyjiä ja jakelijoita. Tärkeimmät tuotantomuotomme ovat vesivoima, tuulivoima sekä bioenergia.

Paikallisvoima ry:n jäsenyhtiöt:

Alajärven Sähkö Oy
Ekenäs Energi Ab - Tammisaaren Energia Oy
Esse Elektro Kraft Ab
Etelä-Savon Energia Oy
Forssan Verkkopalvelut Oy
Haminan Energia Oy
Herrfors Oy Ab
Hyvinkään Lämpövoima Oy
Jylhän Sähköosuuskunta
Kanteleen Voima Oy
Karhu Voima Oy
Katternö Oy Ab
Kauhavan Kaukolämpö Oy
Keravan Energia Oy
Keuruun Sähkö Oy
Koillis-Satakunnan Sähkö Oy
Kokemäen Lämpö Oy
Kokemäen Sähkö Oy
Kokkolan Energia Oy
Korpelan Voima Oy
Koskienergia Oy
Kotkan Energia Oy
Kronoby Elverk Ab
Kuoreveden Sähkö Oy
Köyliön-Säkylän Sähkö Oy
Lammaisten Energia Oy
Lankosken Sähkö Oy
Lehtimäen Sähkö Oy
Lempäälän Energia Oy
Leppäkosken Sähkö Oy
Liedon Lämpö Oy
Naantalin Energia Oy
Nivos Oy
Nurmijärven Sähkö Oy
Nykarleby Kraftverk Ab
Outokummun Energia Oy
Paneliankosken Voima Oy
Parikkalan Valo Oy
Porvoon Energia Oy - Borgå Energi Ab
Puhuri Oy
Raahen Energia Oy
Raaseporin Energia Oy
Rauman Energia Oy
S2B Energia Oy
Sallila Energia Oy
Seinäjoen Energia Oy
Suomen Voima Oy
Tripower Oy
Vakka-Suomen Voima Oy
Valkeakosken Energia Oy
Vatajankosken Sähkö Oy
Vetelin Energia Oy
Ålands Elandelslag
Äänekosken Energia Oy